

ĐỂ CẢI CÁCH HÀNH CHÍNH HIỆU QUẢ CẦN ĐẨY MẠNH CƠ CHẾ KIỂM TRA, GIÁM SÁT LẤN NHAU

■ Ths. TRẦN MINH LỰC (*)

Mục tiêu của cải cách hành chính là tạo thông thoáng để nâng cao hiệu quả của quản lý. Trước đây, vì mục tiêu quản lý nên không ít các cơ quan nhà nước đã ban hành và đặt ra quá nhiều ràng buộc đối với các hoạt động của doanh nghiệp, tổ chức và công dân, vượt quá mức cần thiết, bởi vậy phải rà soát lại để bỏ bớt những quy định vượt quá mức cần thiết. Tuy nhiên cũng không có nghĩa là bỏ hết, thả lỏng để không quản lý được, không điều chỉnh được các mục tiêu kinh tế - xã hội của nhà nước đã hoạch định theo định hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá, theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Làm thế nào để tạo thông thoáng, không ách tắc mà vẫn quản lý được? Cái khó của cải cách hành chính là chính bộ máy, chính đội ngũ cán bộ, công chức tạo ra ách tắc (đã tham mưu ban hành những văn bản quản lý và trực tiếp làm công tác quản lý) lại phải đi sửa ách tắc. Đội ngũ cán bộ, công chức hành chính các cấp vừa là đối tượng phải cải cách mà cũng vừa là lực lượng để xuất và làm cải cách! Bởi vậy, khi nêu cải cách là cần thiết phải làm để loại bỏ những phiền hà, loại bỏ ách tắc thì ai cũng đồng tình và nhất là cán bộ, công chức các cấp đều hô hào nhất trí cao, nhưng khi thực hiện quản lý thì các cơ quan quản lý hành chính và đội ngũ cán bộ, công chức thực thi quản lý hành chính đủ lý do để biện minh cho việc làm của mình là đúng pháp luật, là có căn cứ, không gây phiền hà ách tắc. Tất cả quy định đã ban hành là cần thiết để quản lý, là đúng quy định của pháp luật và cho rằng ách

tắc là do cơ quan khác, do pháp luật, do cơ chế, do cấp trên, do công dân chưa làm đúng... có muôn ngàn lý lẽ để biện minh cho sự chậm trễ, ách tắc không phải do cơ quan mình và càng không phải do bản thân mình!

Thiết nghĩ, để cải cách hành chính hiệu quả thì cần phải tạo cơ chế và đẩy mạnh thực hiện kiên quyết các cơ chế kiểm tra, giám sát lẫn nhau trong nội bộ cơ quan, giữa các cơ quan quản lý hành chính với nhau, giữa cấp trên cấp dưới, giữa công dân với cơ quan nhà nước.

Cải cách thủ tục hành chính theo cơ chế "một cửa" là một minh chứng cho sự tạo ra cơ chế, những quy định công khai về hồ sơ, quy trình để kiểm tra, giám sát lẫn nhau và đang có hiệu quả thiết thực. Theo cơ chế "một cửa", nhiệm vụ thực thi các công việc của quản lý nhà nước vẫn do các phòng chức năng tổ chức thực hiện và tạo ra một bộ phận tiếp nhận giao trả hồ sơ riêng để giám sát việc tổ chức của các phòng chức năng phải giải quyết đúng hồ sơ theo quy định, đúng quy trình, thời gian đã hẹn... Cơ chế "một cửa" đã giảm đi rất nhiều phiền hà, ách tắc từ các phòng chuyên môn, mà lâu nay rất nhiều lý lẽ biện minh cho sự chậm trễ, phiền hà như: nào là do thủ trưởng bận họp, bận công tác xa chưa ký được; nào là do công dân chưa đủ hồ sơ, chưa bổ sung hồ sơ theo đúng hướng dẫn; nào là quy định pháp luật và nguyên tắc là thế; nào là còn nhiều phức tạp trong hồ sơ cần phải nghiên cứu thêm để chặt chẽ cho quản lý tránh những hậu quả đáng tiếc, tránh những thiệt thòi cho nhà nước... cũng

(*) Phó giám đốc Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận

có một phần của những lý do nêu trên, những không thể đổ tất cả sự phiền hà, chậm trễ đều là do khách quan.

Do vậy, để cải cách hành chính đạt hiệu quả thì thủ trưởng các cơ quan hành chính nhà nước các cấp từ sở ngành, huyện, thị và xã, phường, thị trấn phải có trách nhiệm đẩy mạnh cơ chế kiểm tra, giám sát lẫn nhau.

Trước hết trên các lĩnh vực cần phải ban hành tiêu chí, định mức một cách khoa học, đó là căn cứ chuẩn mực để tổ chức, công dân kiểm tra, giám sát việc thực thi quản lý của các cơ quan nhà nước. Việc tuyển dụng công chức bằng hình thức thi tuyển cũng là một cơ chế mới đòi hỏi các cơ quan quản lý cán bộ, công chức phải ban hành tiêu chí cụ thể như: số lượng, trình độ tiêu chuẩn, địa chỉ cần tuyển... và tổ chức thi để tuyển công chức một cách công khai, minh bạch. Người đủ tiêu chuẩn và đạt điểm cao trong kỳ thi sẽ được tuyển dụng công chức, khắc phục nhiều tồn tại trước đây trong lĩnh vực tuyển dụng công chức. Gần đây Chính phủ đã ban hành quy định kê khai tài sản đối với đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp là một cơ chế tích cực nhằm tạo điều kiện cho nhân dân kiểm tra, giám sát sự trung thực và liêm chính của những người ứng cử đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp...

Nhiều nội dung khác của cải cách hành chính cũng cần phải tạo cơ chế để đẩy mạnh kiểm tra, giám sát lẫn nhau như: cơ chế kiểm tra, giám sát chặt chẽ việc ban hành văn bản quy phạm pháp luật; cơ chế để giám sát việc thực thi của các cơ quan hành chính nhà nước có đúng chức năng, nhiệm vụ, thẩm quyền đã được quy định; cơ chế để kiểm tra công vụ, giám sát các hoạt động công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức; cơ chế để đánh giá đúng năng lực, phẩm chất của đội ngũ cán bộ, công chức; cơ chế để kiểm tra giám sát việc sử dụng hiệu quả ngân sách nhà nước. Trên các lĩnh vực khác cũng cần ban hành tiêu chí cụ thể để kiểm tra, giám sát lẫn nhau như: tiêu chí giao đất, cho thuê đất, bán nhà, cho thuê nhà của nhà nước; phân bổ kinh phí...

Việc tạo cơ chế và đẩy mạnh thực hiện

cơ chế kiểm tra, giám sát lẫn nhau phải thực hiện trước hết ở từng cơ quan, đơn vị; sau đó trên lãnh thổ của từng địa phương, trong từng lĩnh vực và phải kiên quyết sửa đổi, điều chỉnh những bất cập lỗi thời và xử lý nghiêm minh những trường hợp vi phạm. Cơ chế kiểm tra, giám sát lẫn nhau phải theo hướng cùng nhau hoàn thành nhiệm vụ, người giám sát, người được giám sát, cơ quan giám sát và cơ quan được giám sát thường xuyên quan hệ và làm việc trên tinh thần cả hai cùng hoàn thành nhiệm vụ, cả hai cùng được, không nên kẻ thắng, người thua. ■

Quy định quyền hạn, trách nhiệm và cơ chế kiểm soát...

(Tiếp theo trang 38)

chọn cơ chế kiểm soát cho thích hợp. Thậm chí ngay trong một biện pháp thì đối tượng, tính chất, mức độ, cách tổ chức thực hiện cũng không giống nhau (ví dụ: Luật thanh tra Quốc hội Thụy Điển quy định Thanh tra Quốc hội giám sát các viên chức, những người thực hiện công việc có liên quan đến quyền lực công nhưng lại không giám sát Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng Tư pháp hay Luật thanh tra Quốc hội Đan Mạch quy định việc giám sát được thực hiện với các Bộ trưởng, công chức nhà nước và tất cả những người phục vụ trong chính quyền).

Trên đây là một số nội dung tham khảo quy định quyền hạn, trách nhiệm và cơ chế kiểm soát hành vi công vụ của người đứng đầu cơ quan hành chính các cấp theo quy định của pháp luật một số nước. Hy vọng đưa lại cho bạn đọc những thông tin tham khảo hữu ích. ■

Chú thích:

(1) Xem Luật Hành chính của Jean - Michel Deforges Giáo sư đại học Panthéon - Asas, Paris II do Luật sư Nguyễn Thị Diệu Cơ dịch, Nxb KHXH, Hà Nội 1995

(2) Ở Pháp đơn vị hành chính địa phương có xã, tỉnh, vùng và những đơn vị hành chính địa phương có quy chế đặc biệt. Tuy nhiên, tác giả của bài viết này đã diễn dịch theo thiên hướng giống với đơn vị hành chính của Việt Nam để dễ hình dung và tránh giải thích nhiều